

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hónapra . . . 1.- kor.

Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán káldve
Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 4.50 kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hónapra . . . 1.50 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

Puskaporos a béke.

Írta: **Benedek János** országgyűlési képviselő.

Békének csak annyiban mondható, amennyiben a döntő csatározások egyelőre félbe szakadtak.

Már küszöbön kopogtatott az erőszak réme; már azon a ponton voltunk, hogy a parlament rendjét teljesen felforgatja s magát az alkotmányt keresztül gázolja a többségi hatalmában felfuvalkodott tehetetlen düh mániákus merénylete: a kitörés pillanata előtt meghátráltak a merénylők s így az alkotmány és az ország lángbaborulása egy pár hónappal hátrább tolódott.

Akár a dolog lényegét tekintjük, akár annak külső formáit, ennek a békés állapotnak a megteremtése kétségtelenül a küzdő ellenzék térhódítását jelenti.

Elveiből, küzdelme céljából nem adott elfolyást sem; csak az eszközök tekintetében kötötte meg magát, de ebben is csak ideiglenesen.

A többségi tábor azonban kettős vereséget szenvedett: kudarcot vallott az erőszak politikájával, amelyet pedig ugyancsak nagy hangú fenyegetések közt jelentett be; s elfogadta a küzdő kisebbség által felajánlott tárgyalási szerrendet, — voagyis a költségvetés napirendre tűzését. A véderőjavaslat ezáltal jóformán leszorult a napi rendről, vagy is legalább is jelentékenyen hát-

térbe szorult. Hetenkint csak két csonka ülésen tárgyalja ezentúl a képviselőház, ami azt jelenti, hogy maga a kormány beleegyezett abba, hogy hónapokon keresztül huzódjék még az általános tárgyalás is.

Igaz, hogy ezzel szemben a küzdő ellenzék ideig-óráig — a költségvetés letárgyalásáig — felhagy a technikai obstrukcióval; ez nem a többség győzelme, de egyfelől a parlamentárizmusé, másfelől magáé az ügyé, vég-eredményében pedig az országé. Örvendünk kell annak, hogy érdemi tárgyalások folyamán komoly, hazafias érvek fogják gazdagítani a vitát s alkalma lesz az ország közvéleményének a véderőreformnak tervbe vett irtóztatós hátrányával behatóbban megismerkedni. Látni fogja legalább az ország újabb meg újabb ellenzéki megvilágításban: micsoda képtelen követeléssel áll elő a bécsi hatalom, anélkül, hogy a nemzet régóta hangoztatott jogos óhajtsáira csak rá is hederítene.

A költségvetés sorsának biztosítása nem a kormánydicsősége, — az ország érdekeinek győzelme.

Az érdem abban, hogy nem sülyedünk, ismét az örvénykivülség siralmas állapotába, — hogy nem éri e tekintetben újra rázkódás és csorbulás annyit megtépzott alkotmányunkat: kétségtelenül az ellenzéké. Bizonyítékát szolgáltat ezzel az ellenzék annak, hogy, még kedvezőnek mutakozó taktikai sakkhuzásoknál is

előbbre valónak tekinti az ország jól felfogott érdekét s hogy tendenciózus hazugság az, amivel a kormány bérencsövevei bekürtölik az országot, midőn azt fogják rá az ellenzékre, — hogy ez minden érdemleges munka elől elzárkózik s nem hagyja a többségi pártot az ország érdekében munkálkodni.

Hogy milyen alantas ez a ráfogás, semmi nem igazolja jobban, mint az a körülmény, hogy a véderőjavaslaton kívül még semmi kormányjavaslat ellen nem támadott az ellenzék rendkívüli eszközökkel és semmiféle munkájában a kormányt fel nem tartóztatta.

Meggyőződhetik ebből az ország közvéleménye, hogy az ellenzék még a többségi elvet sem támadta idáig sohasem. És nem támadja azt a véderőjavaslat tekintetében sem; mert szent meggyőződésünk, hogy az ország népének többsége ebben a kérdésben azzal a maroknyi táborral tart, mely e javaslatot idáig nemcsak feltartóztatta, de bizonyára meg is fogja buktatni.

Ebben a dologban csak a beígért választói reform alapján összeülő országgyűlés lesz hivatva dönteni. A mostani nem. Választó-reform és pedig általános, egyenlő és titkos választójog nélkül nincs véderő reform.

Csak erőszakkal vihetné keresztül ezt a mait többség. De hogy az erőszakhoz nincs meg egyéb, csak egy pár örült vagy gonosz elmének megrögzött kóros hajlama: mutatja a több-

A halál körútja.

Írta: **Acs Klára.**

— Vigyázzatok, reszkessetek, a halál a rendes körútját tartja. Most hallgasson el a hangos, kiáltozó beszéd. Most ne illessetek senkit szidalmakkal. Most ne kacagjatok gúnyos, rosszindulatu nevetéssel. És most ne nevessetek örömtől ujongó kacagással. Ne daloljatok, ne vigadjatok és ne boruljatok szerelmes csókkal egymásra, mert a halál szereti a kacagó, vig örömtől és gúnyosan vigyorgó arccal felkeresi azokat, akik hangos, kiáltozó beszéddel hallatják a szavukat. Most ne dicselkedjétek el a tudástokkal, ti, kik évek hosszu során át nappal és éjjel buzgón tanulattok. Most ne tartsátok fenn gögösen, büszkén a fejeteiket, ti, kik óriási vagyion felett rendelkeztek. Most ne osztogassatok parancsot ti, kiknek szolgahad várja az intését. Most ne nézzetek hű, kacér, csábító mosolylyal ti, kiknek csengő a kacagástok és rózsaszíromhoz hasonló az arcotok. És most ne nézzetek diadalmas mosolylyal ti, kik ismeritek az emberi testnek belső szerkezetét, s kik hideg, nyugodt szenvedélytelen hangon beszéltek az emberek rettenetes, félelmetes ellenségéről és annak küldöncéről, kikegyetlenül végigsuhintva urának kiszemeltjén, előbb kegyetlen fájdalomokat okozva megmozdítja, s azután felkapva, magával viszi az áldozatot. És vegyétek le csörgősapkátokat, kifestett arcu komédiások. Dobjátok el az arcotokra ragasztott álarcot. Most nincs helye a komédiázásnak. Most ne mondjátok itéletet ti, kik bírói székben ülve, itékeztek a mások bűnei felett. Most ne járuljatok portékát. Most ne vezessetek pert. Most ne hozzatok törvényt. Most ne

uralkodjatok és ne hatalmaskodjatok, mert a leg nagyobb ur, az egyetlen ur, az igazi ur, aki mindenki felett itélkezik, aki mindenki felett uralkodik, itt jár és borzalmas kegyetlenséggel hallgatja el a hangos, vig fecseget, a duhaj jókedvet, a csengő kacajt, a büszke, diadalmas hangot. Most ne járjatok büszkén, most ne gunyolódjatok, ne kacagjatok, és ne sikoltozzatok gyöngyörtől mámorosan. A halál itt jár. Keres, kutat, áldozatra les. Az egyik karját még itt tartja, a másikkal már amoda nyul. Pszt, csönd legyen. Ne kiáltozzatok, ne nevessetek, a halál itt jár...

Az óriási, hatalmas terem zsufolóság megtelt. Ifju, erős férfiak, bájos, rózsás arcu nők, fehérhaju, barázdás arcu aggok és a gyermekek öltözetét viselő uj nemzedék kipirult arccal, égő szemekkel hallgatták a beszélőt, a daliás, gyöngyörű férfit, ab üszke nagyurat, kinek ajkáról áradt a szó. Most itt állt. Mindenki láthatta. Mindenki megbámulhatta. Mindenki hallhatta a szavát. Most mindenkihez beszélt.

— Hazánk érdeke így kívánja és hazánkért minden áldozatra készek vagyunk! A szónok befejezte beszédét s a sok száz meg száz emberből álló tömeg lelkesen eljenzett.

Az emelvényen álló férfi, a gazdag nagy ur, a büszke szónok az elbizakodott, kevély ember meghajtotta magát. Ajka körül nagyurig huzódott meg, szemében elszántság és akarat lángolt. A férfiak irigykedve néztek. Az aggok óhajtvá bámulták. A nők kacéran, sokatigézően mosolyogtak reá... És jött a látáshatalom, kegyetlen ellenség s gúnyosan vigyorgó arccal az ünnepeit, körülrajongott szónok mellé állott. Az elszédült. Arca kipirult, majd elsápadt, azután mozdulatlanul terült el a földön.

Egy percre halott icsönd lett a teremben, mintha a sok száz emberből álló tömeg kővémeredt volna. A másik percben hangos, kiáltozó lármá támadt.

— Meghalt! — hangzott fel a rémkiáltás s a tömeg, a nép, az emberek, a daliások, az ifjak és rózsaszepek, az őszhajjak rémülten néztek egymásra. Arcukon egyforma borzalom ült ki. Az agyukat egy gondolat járta át, a megsemmisülés iszonyu gondolata.

Hová lett egyszerre a bámulat, a lelkesedés, a zajos éljenzés és hová lettek a hangos, biztató szavak, a gögös tekintet, a büszkeség, a dölyf? Az elegáns, hatalmas, gyöngyörű ember, az ékesen beszélő szónok örökre elnémult ajkkal és viaszszárga arccal feküdt a terem padozatán, ott, ahol az imént, alig néhány perc előtt, magasra emelt fejjel, büszkén tekintett szétmaga körül.

Hát csupán ennyit ér az erő, a hatalom, a dicsőség, a büszkeség, a kincs; hát csupán annyit ér az élet; hát csupán ennyi az ember, ilyen kicsiny, ilyen semmi?... Ki merne most hangosan beszélni, kinek jutna most eszébe büszkén, dölyfösen nézni, kinek lenne most kedve kacagni...? A szemek ijedten megre-megnek, az ajkak némán egymásra szorúlnak, az emberek reszkette huzódnak meg. A halál pedig, a gonosz, kegyetlen ellenség magához szorítva áldozatát, tovább siet.

A háttérben tikkasztóan meleg a levegő. Tánctól kifáradt párok karöltve sétálnak. Bájos, fehér ruhás lányok kacaja hangzik fel minduntalan. Itt a szépség a leghatalmasabb ur. Előtte hódolva hajolva meg az ő szolgái, a szépeit lázasan kutató férfiszemek.

ségi párt és a kormány mostani visszavonulása.

Az ország jól elfogott érdekében belement ugyan az ellenzék a pár hónapos fegyverszünetbe, de szárazon tartotta és tartja a puskaport.

Nem a kormánnyal szemben gyakorolt kiábrándító: az ország iránti tekintet vezérelte.

Csak elodázódott pár hétre a döntő mérkőzés, de a küzdelem feladásáról, vagy abban hagyásáról szó sem lehet. S a küzdő ellenzék jelszava és törekvése ma is egy és változatlan: pokolba a szoldateszka telhetetlen követeléseivel s az ezt eröltető fekete-sárga gyászvitézekkel, jöjjön a népparlament!

Beöthy Pál a képviselőház elnöke.

A képviselőház ülése.

A képviselőház mai ülése iránt is élénk érdeklődés nyilvánult meg. Két eseménye volt ma a Háznak: ma választott új alelnököt Návay Lajos helyére s ma kezdte meg — a fegyverszünet értelmében — az 1912. évi költségvetés tárgyalását.

Návay Lajos elnök féltizenegy órakor nyitotta meg az ülést. A jegyzőkönyvet hitelesítették s az elnök javaslatára végleg igazolták Dunggeryszky Bogdá nmandátumát. Az elnök ezután felirásokat és kérvényeket mutatott be, amelyeket a Ház egyszerűen a bizottságokhoz utasított.

Következik a képviselőház alelnöki állásának beöltöztetése — jelentette az elnök, s nyomban ezután meg is kezdődött a névszerinti szavazás az alelnöki tisztségre.

A szavazás befejezése után az elnök bejelentette, hogy kétszázhuszonhat szavazattal szavazták meg Beöthy Pált, harmincháromat gróf Lázár István, négy szavazatot pe-

dig gróf Wickenburg Márk kapott, így Beöthy Pált megválasztott alelnöknek jelenti ki.

Élénk éljenzés és taps között most Beöthy Pál, az új alelnök emelkedett szólásra a jobboldal padsorában. A következőket mondotta:

— Hátalatt szívvel meghatva mondom köszönetet a tisztelt Háznak a kitüntető választásért. Kijelentem, hogy a lelkiismeretes ember odaadásával s buzgó kötelességteljesítéssel kívánok megfelelni szép és felelősségteljes és éppen olyan súlyos feladatnak oly férfiu oldalán, aki elnöki székfoglalójában objektív klasszicitással körvonalazta az elnökség hivatását. (Élénk helyeslés és taps jobbról.) Az elnökség irányának meghatározása mindig az elnök dolga. Félszeg Fdolog lenne, ha most külön alelnöki programot akarnék adni. Az, hogy az elnökség tagja vagyok, szabja meg az elnökkel harmónikus magatartásomat. Ez értelemben hazafias lelkiismeretem szavát követve, párttekineteken mindenkor felülemelkedve fogom kötelességemet teljesíteni.

Az utolsó szavakat nemcsak a jobb-, hanem a baloldal is zajosan megtapsolta és megélenezte. Kossuth Ferenc a baloldaltól hozzá is ment és személyesen gratulált neki.

Az alelnöki beköszöntő után szünet következett, amelynek letételével a Ház megkezdte a költségvetés tárgyalását.

Hegedüs Lóránt előadó bemutatja a pénzügyi bizottság jelentését az 1912. évi budgetről és kifejti, hogy adópolitikánk szervezete fordulóponthoz jutott. Most fog eldőlni, hogy a jövedelmi adót miként lehet életbeléptetni Magyarországon; ez azért is nevezetes, mert kereső osztályaink túlságos megterhelése veszedelmes meggyöngyítése volna az adóalanyoknak. Különösen fontos ez a kimélet olyan országban, mint hazánk, ahol az öröklött vagyonnak még mindig nagyobb a tekintélye, mint a munkával szerzett vagyonnak.

Dégy Zoltán, a Kossuth-párt szóoka örömmel látja, hogy a kormány napirendre tűzte a költségvetést, mert ezzel lehetővé tette az exlex elkerülését, sőt az indemnitással való kormányzás eliminálását is, mert bár az indemnitás a kormány felelősségét csökkenti, pénzügyi szempontból nem oly reális, mint a költ-

etözött karcsu alakokat. És egyszerre elhallgat a zene. Az ajkak elnémulnak. A szemek tettenetesen kitágulnak. A karcsu, gyönyörű alakok megtérnek az iszonyu látványtól.

A bálkirálynő, a legszebb leány, az aranyhaju, éjszemű tündér göröcsöktől rángatódva, kimeredt szemekkel, eltorzult arccal lekszik a terem közepén. Harmatos, rózsás arca csuf folttokkal van borítva. Vonásai mindjobban eltorzulnak. Ajkai megremegnek a kintől, majd néhány kínos, göröcsös mozdulat után elcsendesül örökre.

Az imént még kacagó, mullázó emberereg halálos dermedtséggel nézi a vérfagyasztó látványt. A bámulatok iszonyattá változik. Az elragadtatásukat rettegés váltja fel. Hódolatuk a félelemnek ad helyet. S az imént még bámoló, gyönyörködő tömeg tehetetlenül, remegve, mozdulatlanul áll egy helyben s kétségbeesett némasággal nézi a halottat. A szívek megdermednek, a lelkeket jégheidegség járja keresztül. Ez hát az élet? A szépség, az ifjuság, az aranyhaj, az éjszemek, a rózsás arca csupán ennyit érnek? Hová lett a szépség hatalma, a kevély, büszke nézés, az öntudatos mosoly, a szemek csillogása, az arc rózsás színe? Hát csak ennyi, hát csupán ennyi az ember?!

A selyemruhás, karcsu ifju lányok, a dalis, fekete frakkos ifjak könyes, ijedt szemmel, reszketven éznek egymásra. Kinek jutna most eszébe kacérkodni! Ki merne most csábosan mosolyogni a párjára! Kinek lenne kedve sutgó, gyöngéd szavakat váltani. Ki lenne képes arra, hogy büszkén, öntudatosan nézzen körül a teremben?... A csipkével, gyöngyökkel disztett habos selyemruhák gyászos, ijesztő látványt nyújtanak. Az üde, rózsás arcokra kiül a halálfelelem. Az ajkak egymásra szorílnak. Az emberek ijedten húzódtak meg. A halál pedig, a gonosz, kegyetlen nagy ur magához szorítja áldozatát és tovább siet...

ségvetéssel való kormányzás. Részletesen foglalkozik a költségvetéssel és azt nem fogadja el.

Rákosi Viktor ma délelőtti interpellációt jegyzett be holnapra az interpellációs könyvbe a német nyelvnek az Operaházban való térfoglalása tárgyában.

A negyedik egyetem.

Redukálódtak

Pozsony reményei.

Pozsony azoknak a városoknak a sorában volt, akik Debreczennel együtt küzdöttek a harmadik egyetemért. Most, hogy a debreczeni egyetem felllitsa bázisát, Pozsony megelégszik — a negyedikkel is.

Hogy mennyit változott a hangulat Pozsonyban és hogy mennyire redukálódtak a jó pozsonyiak reményei, arról legfényesebb bizonyítást szolgáltat egy pozsonyi lapjársunk következő cikke a negyedik egyetemről:

«Zichy János gróf válas- és közoktatásügyi minisztertől tegnap oly leirat érkezett le városunk tanácsához, mely egy tudományegyetemnek Pozsonyban leendő felállítását helyezi félreérthetetlenül kiltásba.

A miniszter bizonyos feltételek teljesítését kívánja a törvényhatóságtól. Oly anyagi szolgáltatásokat vár, amelyek városunk közönsége ismert hozzájárulási ajánlatának bizonyos pontokban leendő módosítását, illetve kiegészítését teszik szükségessé. Minderről pedig azért értesíti a miniszter városunk tanácsát, hogy Pozsony újabb ajánlatát is figyelembe vehesse, «amennyiben a törvényhozás hozzájárulna ahhoz, hogy Pozsonyban m. kir. tudományegyetem állítsassék.»

A pozsonyi egyetemre vonatkozó törvényjavaslatnak ez a feltételes bejelentése a lehető legilletékesebb kormányhatósági helyről, az az magától a vallás- és közoktatásügyi minisztertől ered. Senkinek sincs tehát többé oka kételkedni abban, hogy ez a törvényjavaslat be fog terjesztetni a képviselőházban és pedig már legközelebb, vagyis a debreczeni egyetemről szóló javaslattal egyidejűleg. Ami pedig a törvényhozás hozzájárulásának feltételét illeti, aligha lehet kétségünk az iránt, hogy Debreczen mellett Pozsonynak is megszavazza az egyetemet az a képviselőház, melynek tagjai pártkülönbség nélkül már annyiszor sürgették az egyetemi oktatás decentralizálását.

Sport.

Előkészületek a magyar-német matchre. A magyar-osztrák football-mérkőzés után, melyen az utóbbi pontos átszámítás után közel 18.000 ember vett részt, most a német-magyar mérkőzésnek előkészítésén fáradoznak a sportkörök. A Deutscher Fußballbund előtt most a következő tervet fekszik a müncheni mérkőzésekre vonatkozóan: December 16-án a német körök fogadják, 17-én sétakocsizás, utána lunch. A match után bankét s müncheni sörést, melynek műsorán tulnyomóan tréfás számok szerepelnek. ▶▶

Magyar zsoké Angliában. Zsivakovits a löversenyek világában előnyösen ismert főhadnagy, kinek orvosa levegőváltózt ajánlott, Angliába utazik, hol Butters istállójának lovaival fog löversenyeken résztvenni, mert komoly zsanédka, hogy a jövő évben az urlovas-championátus komoly jelöltje legyen.

Gyönyörű termetű, magas, karcsu leány a bálkirálynő. Arca, mint a harmatos rózsá, haja, mint az olvasztott arany, szeme, mint a sötét éjszaka. A férfiak rángva, epedve nézik. A nők irigykednek rá. S ő, szépsége teljes tudatában fogadja a bámoló, vágtyól égő tekinteteket. Kacérán, csábosan néz a férfiakra, kik elszédülnek a tekintetétől. Kicsiny, rózsás mosolyog. Csillogó, gyönyörű szemét büszkén hordozza végig a hódolatán, s a szépségétől elragadtatott, hipnotizált tömeg alázatosan néz a bábos emberi kléngra.

Megszólal a zene, vigan, hangosan, táncra hívóan. Ragyogó, csillogó szempárok kacagva keresik egymásba tekintetét. Éjsötét, tengerkék szemek tekintete egymásba olvad. Reszkető karok simulnak egymáshoz, kipirult, boldogan mosolygó ifju emberek járják a táncot, miközben sok száz szempár kíváncsian, érdeklődve, kábultan, gyönyörrel nézi a legszebb leányt, ki kacér, csábító mosollyal, észvesztő tekintettel simul a párjához. Aki egyszer a szemébe nézett, nem fogja elfelejteni a nézését. Aki egyszer a hangját hallotta, örökké hallani fogja annak zenéjét. Aki egyszer átfogta a karcsu derekát, nem talál többé pihenést nélküle. S ő mindezt tudja, mindezt átérzi. Szemeiben ott csillog a boldog büszkeség, fejét diadalmasan tartja fenn. A tánc javában folyik. Az ifju, üde, harmatos leányarcok mindinkább kipirulnak. Hangos, kacagó örömjongás hallatszik fel minduntalan. És jön a rettegett ellenség, a gonosz, kegyetlen, nagy ur, hogy elnémítsa a kacajokat.

A lég még tikkasztó, fojtó, kábító, de valahonnan messziről már érezni lehet egy csöpp hűs, nedves szellőt, mely keresztül járja a lelkeket. A zene vig, gyönyörű lármája elfojt minden neszt, de mintha valahonnan a távolból halk sikoly hallatszanék. A szemek még ragyognak.

Az ajkak még mosolygók. Az apró, kecses lábak még járják a táncot, de mintha valami kis reszketés rázkódtatná meg a hőselyembe

A Hortobágy jövője.

A Kubik-féle terv tárgyalása.

Debrecen város bizottságaiban tiz-tizenkét év óta leginkább egy kérdés tárgyalása merült le széles és mély vitákba. Ez a kérdés a Hortobágy hasznosítása, amely már valóságos tengeri kigyóvá nőtte ki magát. Ennek az ügynekolyan irodalma van eddig is, hogy egy csinos könyvtár telnek ki azokból a beszédekből, emlékiratokból, tervezetekből, — eszmék leírásából, a melyek megfordultak már a város törvényhatóságából alakult különféle bizottságok előtt.

Ha az ügyet a sok irás és vita nem is vitte dülőre mindenesetre annyiból járt haszonnal, hogy megértelte Debrecen város minden polgárában azt, hogy a Hortobágy pusztja a jelen állapotában tovább fenn nem tartható, azt hasznosítani kell, valami uton-módon alkalmat kell keresni, hogy az országnak ez a nagy területe tovább ne heverjen parlagon.

Belátja ezt már Debrecen város gazdaközönsége is, amely szintén megragad minden alkalmat, hogy kivihető terveket jóakarattal támogasson. Pár év óta tart már ez a tárgyalás, amelyet a város kezdett a földművelésügyi miniszteriummal egy kísérleti öntöző telep létesítésére. A tárgyalások dülőre is vezettek, amennyiben már kész szerződés-tervezet fekszik a város előtt a telep felállítására. Most hogy a városnak határoznia kellett volna a dologban egy igen nagy érdekességű, főleg a város és a gazdaközönség érdekeit szem előtt tartó ajánlat érkezett a városhoz. Ezt az ajánlatot Kubik Gyula budapesti mérnök adta be s nem kísérleti öntöző telepet, hanem az egész pusztát öntöző hatalmas műveket óhajt létesíteni a Hortobágyon.

Az ajánlat megvitatására gyűlt össze már egyszer a Hortobágy hasznosítására kiküldött bizottság, amely a minap foglalkozott a kérdéssel. De szükségét látta annak, hogy Kubik Gyula mérnököt személyesen hallgassa meg terve alapos ismeretelésére. A polgármester meghívása folytán Kubik Gyula tegnap részt vett a tárgyalásokon, s akább részletesen közölt nagyszabású előterjesztésében tárta fel azokat a fontos kokat, amelyek a Hortobágy hasznosítását sürgetik s amelyek az ajánlat elfogadásával Debrecen városának és gazdaközönségének minden különösebb megterhelhetése nélkül hasznot és előnyt biztosítanak.

Az ülésen nagy vita volt. Délután 3 órától a késő esti órákig tartott a tárgyalás, amelynek lényege az, hogy a Kubik-féle ajánlat értelmében a bizottság javasolja a közgyűlésnek — hogy Kubik Gyula mérnök bizassék meg a hasznosítás végrehajtására alkalmas műszaki és gazdasági tervek elkészítésével. A bizottság kimondotta még azt is, hogy a kormánnyal folytatott kísérleti telep létesítésének ügyében a tárgyalásokat folytatja s meg is csináltatja a műveket, amellyel annak idején majd be fognak illeszteni az egész Hortobágyot öntöző csatorna létesítmények keretébe.

Meg kell jegyeznünk, hogy Kubik terve a város gazdaközönségének osztatlan szimpátiájával találkozott. Erre enged következtetni az a körülmény, hogy az ülésen jelen volt tekintélyes debreceni gazdák nagy jóakarattal szölk az ajánlathoz.

Egyébként az ülésről részletes tudósításunk a következő:

Az ülésen Kovács József polgármester elnökölt. Jelen voltak: Márk Endre, Jánosi Zoltán, Kubik Gyula, Balkányi Miklós dr., Jármy Tamás, Kondor Kálmán, Rickl Antal, Zvergel Andor, Polgár Bálint, Kertész Imre, Meskó Kálmán.

Az ülés megnyitása.
Kovács József polgármester megnyitotta az ülést. Üdvözölte a megjelenteket, valamint az ülésen jelen lévő Kubik Gyula mérnököt, aki meghívására jött Debrecenbe. Majd felolvastatta a mult ülés jegyzőkönyvét.

Ezután a polgármester kérdést intézett Kubik Gyula mérnökhöz, hogy adjon felvilágosítást arra, hogy az állam által tervezett 3000 holdnyi öntözősi mű, minden további megterhelhetés és költség nélkül később az általa kontemplált művekbe beilleszthető-e.

Kubik Gyula megköszönte a bizalmat, — mellyel kitüntette a város, hogy az ülésre meghívta. Megemlíti, hogy tervében első sorban a gazdaközönség érdekeit tartotta szem előtt. És pedig, hogy a legelők nagysága fokozódjék és ezáltal mennél több, legalább 30 ezer darab jószág hajtassék ki, a Hortobágyra. A pusztán a legelő két hónap helyett hat hónap lesz.

Kubik előterjesztése.

Áttérve arra a kérdésre, melynek megbeszélésére meghívni sziveskedtek, az első szempont, melynek tisztázását szükségesnek tartom, az, hogy tervünk kivitelével a legelőtöz közönség ne terheljük meg. Ezideig ezé a közönségé voltolt a birtoklás haszna és kétségtelen, hogy a birtoklás korlátozása az ő sérelmük volna. A főfogás, amelyből kiindultam, az volt, hogy mindenki, aki a régi birtoklókon tul most a Hortobágy hasznáiban részesedni fog, csak annyiban részesedjenek, mert csak annyiban van joguk a haszonhoz, amennyiben a mű többet övedelmez, vagyis kiindulási alapelv gyanánt azt vettem föl, hogy a régieknek van jussuk Gához elsősorban, hogy jövedelmek fokoztasanak.

Ez a jövedelemfokozódás abban állana, hogy a mai tizenhat koronás legelőbért csak huszonkét koronára emelnék a pásztorberek betudásával, holott pedig az eddigi 16 koronáért csak két hónapon át legeltethettek, míg a 22 koronáért háromszor annyi időn át, fokozottabb legeltetési alkalmat nyújtunk állatainknak. Ez olyan evidens előny, amelyben csak a legelőtöz közönség részesül, amde t. Uraim, már itt meg kell jegyeznem, hogy ezen az alapon az általam tervezett vállalat jövedelmezősége nincs biztosítva. Nincs pedig azért, mert a vállalat kiadásai és bevételei ezen az alapon így alakulnának:

A bevételek volnának: 30.000 darab marha után, darabját 22 koronával számítva, 660.000 koronát vennének eb. A gazdaságilag kihasznált 12 ezer hold után, holdanként 30.000 koronát véve föl 360.000 koronát. Ez utóbbi bevételbe beleszámítottam ezer holdat a legrosszabb szikes földről, az úgy nevezett Csunya-földet, a szinte semmire sem használható Páperet és az ugyancsak rossz Kua György-feneket. Összesen tehát olyan 2000 hold területet, amely ma még adó alá sem esik, és számítottam azt a maximális bérleti árt, amelyet az Óhat-pusztáért az utolsó árlejtésen adtak. Ilyenformán az összes évi bevétel összege 1.020.000 koronát tenne ki.

A kiadások így alakulnának: A befektetendő 8 millió korona tőke beszerzésére 6 százalékot kellett fölvennem, mert hiszen első helyen betáblázott amortizációs kölcsönt sem lehet ma 5.4 százalékon alul kapni. Ilyen módon 6 százalékot kellett fölvennem úgy, hogy 480.000 koronát tenne ki a kamatköltség évenként. A második kiadási tétel a város mai rezsije 160.000 korona. A város biztosított tiszta jövedelme: 100.090. Ez összesen 740.006 korona fix évi kiadásom lenne, amelyhez hozzá kell vennem 52.000 korona minimális igazgatási költséget, 100.000 koronát a külső adminisztrációra és a művek, tehát a csatornák, hídak, zugók, bugók stb. fenntartására. Az elhasználható gépek pótlására évenként 20.000 koronát, vízemelési költségekre 100.000, pásztorberekre 40.000, összesen 1.052.000 koronát kell fölvennem. Szembe állítva a bevételeket a kiadásokkal, kiderül, hogy a vállalat így magában 32 ezer korona veszteséget jelent évenként.

Tervem kidolgozásánál az lebegett előttem, hogy azt állami támogatók nélkül megvalósítani nem lehet. Ezt az állami támogatást kalandosainál évi 100.000 koronára vettem föl s így 68.000 korona az az összeg, amellyel a kockázat és az előre nem látott kiadások tétele

biztosítva van. Olyan nagy múnél, mint amilyenről itt szó van, ez az összeg ezekre a célokra nemcsak hogy soknak nem tekinthető, de egyenesen minimális.

Tartozom annak igazolásával, hogy ennek az állami hozzájárulásnak reménye teljesen igazolt, sőt hogy azt az állam részéről nem valamely nagylelkűség diktálja, hanem reális üzleti érdek. Tervem megvalósítása új jövedelmi források megnyitást jelenti az államkincstár számára. Ilyen új jövedelmek állanak elő mindezekelőtt abból, hogy a Hortobágy eddigi állattermelése a mainak legalább ötszöröse emelkedvén, természetesen megnövekednek a marhalevelekből, vásárdíjakból, fogyasztási adókból, szállításokból befolyó kincstári jövedelmek, valamint a javak által a kereskedelmi forgalomban is nagyobb hasznok fognak eléletni. Mindezek közvetlenül számokban nehezen kifejezhető, de tekintélyes többjövdelmet jelentenek a kincstárnak, amihez még hozzá kell számítanunk 12 ezer hold mezőgazdasági kihasználhatósága által teremtett adóalapot, végül pedig azokat a jövedelmeket, amelyek fokozottabb földadóban jelentkeznek. A föld katasztrális tiszta jövedelmének fokozása által mekváltozott adóalap is más kulcs szerint kerülvén elbírálás alá, a mai 1 korona 20 fillér helyett három korona lesz a földadó holdanként, ami tehát 76.000 korona többbevétel jelent évenként a kincstárnak. Minthogy ez a bevétel folytonosan tartó és idővel még fokozódó is, természetes, hogy a mű létesítésében az államnak más szempontoktól eltekintve, fiskális érdeke is a részvétel. E fiskális érdeken kívül természetesen fontos gazdasági és kulturális érdekek is szólnak az állami támogatás mellett, melyek körül e helyen legyen szabad azt az egyet, véleményem szerint legfontosabbat, kiemelnem, hogy a Hortobágyi öntözőcsatorna létesítésével olyan kezdeményezés történik, amely példaadás lesz az egész országra nézve. Hogy azonban az öntözés fejlesztése az ország gazdaságára nézve mit jelent, azt ezuttal bővebben nem fejtegethetem, mert föl kell tennem, hogy jelentőségével önök t. Uraim teljesen tisztában vannak. Fejlesztéseim e részének eredményeként legyen szabad azt a nézetemet kijelentem, hogy azon számos előny, amely terveim megvalósításával biztosítatik s az a sok új jövedelmi forrás, mely általa megnyílik, a kincstár számára, joggal várhatjuk a támogatást, ami tulajdonképpen nem is annyira támogatás az állam szempontjából, hanem inkább egy igen bőven jövedelmező beruházás.

Visszatérve főkérdésünkhöz, azt látjuk, hogy a vállalatot, melyről szólunk, még az állam hozzájárulásával sem lehet jövedelmező vállalatnak tekintenünk. Ha ezt így megállapítottuk, Önök bizonyára teljes joggal kérdezik tőlem, hogy én mint mérnök és vállalkozó, mit akarok hát és vajjon pusztja idealizmusból, avagy az olkötés szenvedélyétől elragadtatva csak alkotni akarok, haszon nélkül? És mit szól ehhez a befektetendő tőke? E kérdéssel eljutottam egy fontos problémához, ahöz, hogy vajjon a tervezett mű házi kezelésben, avagy az általam ajánlott módon oldandó-e meg. Annak ismételt hangoztatásával, hogy a gazdaközönség érdekei véde vannak azzal, hogy a legelőberek mérvét a közgyűlés állapítja meg és hogy a város erkölcsi súlyával ellenőrzi a vállalatot, ki kell jelentenem, hogy a jövedelmek forrása, legyeződül abban a mérnöki, illetve műszaki találmányosságban és abban az intenzív érdeklődésben van, amely a magánvállalkozásnak és magánüzemnek legritkább esetben azonban valamely közüzemnek a sajátossága. A kezdeményezés szabadsága, a szabadabb mozgás, a gyakorlatiasabb vezetés, de a vele járó kockázat is a magánvállalkozás jellemzője és a jogos haszon kilátásában rejlő serkentő erő is a magánvállalkozás bejárója. Ezek azok a tényezők, amelyekből e vállalkozás üzleti hasznát remélem és csak ez az, amiért a házi kezelést egészen objektív szempontból nem tanácsolhainám. Evvel t. Uraim nem akarok pálcát törni a városi üzemek fölött, mert bizonyára igaz, hogy nagyon sok olyan üzem van, amely a házi kezelésben is haszonhajtónak bizonyult. Így a gáz vagy villamos vasúti üzemek a városi kezelésben is haszonhajtónak bizonyultak, de ne méltóztassék figyelmen kívül hagyni, hogy bevezetésük a magánvállalkozás által történt. A töb-

vénnyársaság. Két-három bank, ugyanannyi iparvállalat.

No de hát szükség is van rájuk.

Nagy-magyaralföldi Bank

a legújabb jelzálog forrás Debrecenben. Sikerteljes eme jó hírnevű intézetünknek egyik legelőkelőbb fővárosi pénzintézettel oly megállapodásra jutni, mely szerint, a fővárosi intézet úgy az első, mint a másodhelyes kölcsöneit átvállalja.

Igen örvendetes esemény ez gazdaközönségünk részére.

Alföldi takarékpénztár

elővételi jogai úgy látszik teljesen elhelyeztetek. A piacom már alig van tekintélyesebb mennyiség.

Kenyérgyár

alakult Debrecenben részvénytársasági alapon. Az alapításban az Ermelléki Hitelbank és néhány tekintélyes debreceni pénzember vesz részt.

Az építő-ipar

fejlődött a legjobban az utóbbi időben. Nemcsak a fővárosi építészek letelepülése, de különösen az itthoniak fokozott tevékenysége juttatták ide.

A megyeháza, az Iparbank-palota már majdnem készek.

Magán épületek közül igen érdekes a moderné pitkezés szempontjából is a Nagy-magyaralföldi Építő és Műszaki R. T. Arany János-utcai építkezése.

A pénzügy.

A gazdasági élet minden része megérzi és megsínyli a pénzügyi életet. Az októberi utolsó elmultról, de a várt enyhülés nem következett be. A nagy bankoknál van ugyan pénz — a novemberi szelvények és a házbernegyed bevételei révén megszaporodott a készlet legalább húsz millió koronával — de ezek most nagyon óvatossá és amennyire lehet visszatartják a pénzeiket.

A szűkös viszonyokra való tekintettel az államkincstár már most átutalta a bankokhoz a decemberben esedékes koronajáradék-szelvényekért kifizetendő összeget. De ebből sem kerül sok a piacra. Külföldről nagyon csekély a kínálat. A marokkói affér ugyan el van már intézve, de az az óriási összeg, melyet a kis tőkepenészek a háborútól való féltükben kiszedtek a bankokból, nagyon lassan szivárogozik vissza. Eppen ezért csaknem teljesen hiányoznak a francia és német ajánlatok, és ami ezek után könnyen érthető: gyéren jelentkeznek és túlságosan drágák a bécsi pénzkínálatok is. El fog tartani a jövő év elejéig, amíg újra normális viszonyok közé kerül a pénzpiac.

A Debrecen-Büdszentmihályi vasút új kezében.

A Debrecen-Hajdunánás-Büdszentmihályi helyi érdekű vasút összes elsőbbségi részvényeit megvette a Banque Belge-től a Magyar Vasúti Forgalmi Részvénytársaság. A vasúttársaságának ma Kovács József debreceni polgármester elnöklésével megtartott ülésén Urbán Adolf nádvari tanácsos, a Magyar Vasúti Forgalmi Részvénytársaság igazgatója és a vasúttársaság igazgatósági tagja bejelentette a részvénybirtokban bekövetkezett változást, amit az igazgatóság nagy örömmel vett tudomásul.

Irodalom.

Kedves emlékek. Egy volt színész könyve. Dercsényi Etelka volt színész, aki az előkelő vidéki színtársulatoknak volt tagja s aki leánya Dercsényi István volt 48-as honvédfőhadnagynak, «Kedves emlékek» címmel nagyon érdekes, vonzóan megírt, pompás elbeszéléseket tartalmazó kis könyvet írt és adott ki. A könyvecske már tíz kiadást ért. Melegen ajánljuk olvasóinknak, annyival inkább, mert a «Kedves emlékek» szerzője beteg s a befolyó meg-

rendelési pénzek gyógykezelését nagyon előmozdítanák.

A megrendelések felelős szerkesztőnk címére (Vigkedvímihály-utca 5. sz.) intézendők, aki a megrendelt példányok kézbesítéséről gondoskodik. Egy példány ára 2 korona.

A beteg gyermekekért Országos akció a gyermekszanatórium javára

A Gyermekszanatórium egész országos akciójának az élén Hohenberg Zsófia hercegnő és gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter állanak. Az ő nevük nem kizárólag dísz az Egyesület homlokán, hanem oly nagy erkölcsi tőkéje a mozgalomnak, amelyből táplálkozik az Egyesület egész életerejére. Gróf Zichy János miniszter állásának nagy terhei mellett személyesen vezeti az immár hatalmassá megnőtt gyermekszanatórium mozgalmat is és első sorban neki, s a munkában érdemes és tiszteletreméltó társainak, Bezerédi Viktor belügyi tállamtitkár, ügyvezető elnöknek, Bosnyák Zoltán, Náray Szabó Sándor és Ruffly Pálnak köszönhető, hogy a Balatonalmádi Zsófia Gyermekszanatórium már teljesítheti hivatását, s hogy a budai nagy gyűjtőszanatórium is tervezet alatt áll, azon program alapján, amelyet Bókay János egyetemi tanár, a magyar gyermekvédelem fáradhatatlan harcosa állapított meg. Hajdúka Emuil a Magyar Földhitelintézet igazgatója példaadóan buzgólkodik Fodor Oszkár dr. központi igazgatóval egyetemben azon anyagi eszközök előteremtésén, amelyek a magyar nyelvű építkezés megkezdéséhez szükségesek. Bárczy István polgármester közölte gróf Zichy János miniszterrel, hogy a főváros tanácsa a részletes építési program ismerete során kíván dönteni a központi Gyermekszanatórium segélyezésének mérvéről, elvileg azonban máris biztosította a polgármester a főváros közönségének legmesszebbmenő támogatását. Az ország társadalma is bizonyára szívesen fog annak a mozgalomnak, mely az emberanyagot védi, ebben a sok külső és belső ellenségtől tétető országban, legújabb alkotását, a Gyermekszanatóriumot nagy jelentőségéhez képest felkarolni.

Maga gróf Khuen-Héderváry Károly belügyminiszter is átérzve a magyar társadalmi gyermekvédelem nagy fontosságát, mellyel a külföld előtt is méltán elismert állami gyermekvédelem sikerét és eredményét szolgálja, a legnemesebb érdeklődéssel viseltetik minden olyan társadalmi mozgalom iránt, mely a modern magyar gyermekvédelem előbbre vitelét támogatni hivatott. Most a belügyminiszter meglehangos körrendeletet bocsátott ki, melyben az összes hatóságok és a nagyközönség figyelmébe ajánlja azt az áldásos munkásságot, melyet a Hohenberg Zsófia hercegnő legmagasabb védnöksége és a gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter kormánykormányzata alatt álló Gyermekszanatórium Egyesület kifejt. Ez a legnemesebb emberbaráti cél szolgálatában álló Egyesület — mondja a miniszter — a Balatonalmádi épített «Zsófia Gyermekszanatóriumában» máris számos elhagyott, beteg gyermek ápolásáról gondoskodik, hogy pedig áldásos gyermekvédő munkálkodását a jelenleg szervezés alatt álló második intézetében, a székesfővárosban — annak budai részén építendő gyermekszanatóriumában is minél eredményesebben folytathassa, s a melegen író szívek minden részvételére méltó szegény, elhagyott, beteg gyermekek könnyei felszárítva a jövő nemzedék megerősítését és gyarapítását, — úgy mint a múltban, már oly ritka szép eredménnyel tette — továbbra is hatahtosan munkálhassa, a közigazgatási tisztviselőknél ezen magasabb cél érdekében kifejtendő fáradozására állandóan nagy súlyt helyeznek. De kéri a rendelet a nagy közönséget is, hogy a budai Gyermekszanatórium érdekében engedélyezett karácsonyi gyűjtés eredményes is legyen, hogy szegény és gazdag egyaránt nyissa meg szívét, amikor saját gyermekének karácsonyfáját díszíti és gondoskodik anyai, apai szívének boldogságára, saját kis-

dedének örömről, gondoljon némi adománnyal arra a védtelen gyermekvilágra, amelynek megmentését a Gyermekszanatórium feladataul tűzte.

UJDONSÁGOK

A 'Debrecen' szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a Telefon 412.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Református templomainkban a vasárnapi istentiszteleteken a következő lelkészek prédikálnak: A Nagytemplomban Uray Sándor református lelkész; a Kistemplomban 9 órakor Szele György ref. lelkész; a Kistemplomban 11 órakor Gáborjáni Szabó Gábor s.-lelkész; a Kossuth-templomban Könyves Tóth Kálmán lelkész; az Istápolgyi templomban Konrád Zoltán s.-lelkész; a Városi Szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár; a Csapókeri imaházban Kovács János vallás okt. lelkész; a Homokkerti imaházban Boér Károly callás okt. lelkész.

— **A nádudvari választás.** Óriási lelkesedéssel tömörülnek a nádudvari kerület független-ségi választói Wespéry István zászlaja alá. Tegnap délután nagy lelkesedés és szeretetteljes ünneplések között mondta el programbeszédét Püspökladány választói előtt Wespéry István. Az országos párt részéről Beck Lajos, Szuha István, Vertán Etele, Justh János, Mádikovács János, Eitner Zsigmond, Bosnyák János és Kun Béla; a Kossuth-párt részéről Nádányi Gyula országos képviselők utaztak le Wespéry István támogatására. Az állomáson a képviselőket 80 szekéren választók és lovas bandérium várta. A népgyűlést Tóth Gábor elnök nyitotta meg. A több száz főre menő választó polgárok előtt Wespéry István mondta el programbeszédét, melyben kijelentette, hogy a választói jogok hiva s követi azt a politikát, melyet az ország érdekében a küzdő ellenzék ehlyesnek tart. Wespéry beszédét nagy lelkesedéssel fogadták. Utána a megjelent országgyűlési képviselők beszéltek óriási lelkesedéssel. A képviselők tiszteletére bankett volt. Bizonyos, hogy Wespéry István a nádudvari kerület képviselője lesz, mert az eddigi számítások szerint is nagy többségben van György Endrével szemben.

— **A Debrecen városi vörös-kereszi választmány** a Somossy László pénztárnok által beterjesztett 1910. évi számadás szerint 16.153 korona 52 fillér vagyon fölött rendelkezik. — Leltári felszerelése pedig 1099 korona 12 fillér értékkel tartatnak nyilván. Domahidy Elemérné és Kovács József elnökök 40—40 korona alapítványt fizettek be. Az egyesület kötelékében van 53 alapító, 90 huszkoronás és 119 évdíjas rendes tag.

— **A szegényügy rendezése.** A belügyminiszter a szegényügy országos rendezését vette tervbe. Mindenekelőtt a közsegélyezés mostani állásáról óhajt tudomást szerezni. Ehhez képest a héten felhívta az alispánokat, hogy a közsegélyezésre vonatkozó 1910. évi adatokat szerezzék be, a beszerzett adatokból kimutatásokat állítsanak össze, a kimutatásokat hozzá november hó végéig terjesszék be. Ki kell mutatni a községeket illetőleg, hogy a megye területén hány községnek van szegényalapja, mennyit tett ki a múlt év végén a községi szegényalapok vagyona és mennyi volt ezen alapok múlt évi jövedelme, a jövedelemből mennyi folyt be kihágási pénzbüntetések címén s mennyi a pénzbüntetések öt évi átlaga. Ki kell mutatni, hogy hány községnek van jótékonyági célokra használható alapítványa, mily összegeket tett ki a múlt év végén ezen alapítványok vagyona. Ha a szegény alapok vagyonát a vármegye egyesítve kezeli, ki kell mutatni, hogy mennyi az egyesített községi szegényalapok vagyona. Kimutatandó végül a megyei központi szegényalap vagyona, a megye kezelése alatt álló közjótékonyági rendeltetéssel bíró alapítványok száma, vagyona s a fővárosi hatóságai szegényügyi intézmények száma.

— **Főispánok értekezlete.** Ifj. gróf Ráday Gedeon, Pestmegye főispánja, értesítette az összes főispánokat, hogy a november 11-ére összehívott főispáni értekezlet elhalasztatott. Az új határidőt később tudatja.

— **Az Alföldi Vitálisa.** Szabadkáról jelentik: Négy hónapja annak, hogy a halasi tanyák között rémes rablógyilkosságot követett el Mezei Szvilenka István szabadkai napszámos. Azóta az Alföldi Vitálisa lett Mezeiből, akit három vármegye csendőrsége hiába keres. Legutóbb Ludaspusztán, Weisz Izsák vasúti vendéglőjében látták a haramiát, aki ott kolbászt és kenyeret kért, azután kifeküdt a rétre és egy ideig a napon sütkérezett, majd hirtelen felugrott és eltűnt. Amikor a csendőrök jöttek érte, már nyoma veszett. A hatóságok remélik, hogy mihamarabb kézrekerítik az alföldi futóbettyárt.

— **A Zsilinszky-fiúk sorsa.** A Kuria megsemmisítette a békésgyulai esküdtszéknek a Zsilinszky-fiúknak felmentő ítéletét s a pörnek ugyan leendő tárgyalására a budapesti esküdtszéket küldötte ki. Ma már Balogh György budapesti törvényszéki bíró elrendelte a Zsilinszky-fiúk letartóztatását.

— **Iparművészeti kiállítás Miskolcon.** Igen érdekes és tanulságos kiállítás rendezésén fáradozik Miskolcz előkelősége. Ugyanis Bodor Antal dr., a Magyar Föld szerkesztőjének s az Alföldi Gazdasági Egylet titkárnak kezdeményezésére bizottság alakult meg, mely iparművészeti kiállítás rendezését tűzte ki feladatul. Ily irányú országos kiállítás ezelőtt pár évvel már volt Temesvárott s ez iránt a kiállítás iránt országsszerte nagy érdeklődés nyilvánult meg. A kiállítás sikerének előmozdítása és az anyaggyűjtés könnyebbé tétele céljából minden vidéki városban helyi bizottságok fognak alakulni. A kiállítást a jövő év áprilisára tervezik.

— **Német nyelvvel,** levelezést, szépírást, elemi és polgári iskolai tárgyakat tanítok; felnőtteket is. Altszűz vizsgára is legjobb sikerrel előkészíték mérsékelt díjazásért. **Czeizler, Bethlen-utca 21.**

— **Halál munkaközben.** Ma délelőtt Györfly Miklós báró debreczeni hordógyáros telepén végzetes eset történt. A gyárban volt alkalmazva Bíró József 48 éves pintér segéd, aki szenvedélyese ivott. Bíró részegen állított be ma is a műhelybe. Alig fogott a munkához, a szívéhez kapott s összeesett. Nemsokára meg is halt. Az előhívott mentők már nem segíthettek rajta. Megállapították, hogy a mértéktelen alkoholt élvezete ölte meg Bíró, akinek holttestét a közkórház hullaházába vitték.

— **A trafikok vasárnapi zárórája.** A pénzügyminiszter rendelete szerint a jövőben vasárnapon egész napon át csak azok a dohánytőzsdék lesznek nyitva, amelyekben kizárólag dohányt és szivarmentű árulnak. Ha a dohánytőzsdével kapcsolatba más cikett is árusítanak, akkor a trafikok éppen úgy kötelesek a vasárnapi munkaszünetet betartani, mint más kereskedő.

Marosvásárhelyi ügyvédi vizsgára, Kolozsvári jogi vizsgákra

rövid idő alatt eredményre vezető módon előkészít!

Dr. POLCZ REZSŐ ügyvéd

jogi szemináriuma s jogalkalmazást tanító intézete

Kolozsvár, Egyetem-utca 7. szám.

Ügyvédi vizsgára kizárólag ügyvéd-szakerk készítenek elő.

Egyház és Iskola.

Emiékünnepély. Gelléri Szabó Jánosnak, a kollégium egyik kegyes alapítványtevőjének emlékére rendezendő ünnepségre erősen készül a főiskolai énekhar Mészai Sándor tanár vezetése mellett. Az idei ünnepség, mint már jeleztük, no-

vember folyamán lesz megtartva Budapesten s az ünnepen a debreceni kollégium ifjusági is képviselve lesz, a kántor pedig gyászénekeket és népdal-egyveleget ad elő.

Gyűjtés a kollégiumi tápintézet részére. A kollégiumi tápintézet és szegény tanulók részére minden év őszén gyűjtenek a teológusok. Az ez évi őszi kapszálás szerdán kezdődik. Városunk nemes közönsége sohasem zárkózott el a kollégium nemes céljaihoz való járulása elől s hiszszük, hogy ebben az évben is jelentékeny összeg fog a tápintézet céljaira egybegyűlni.

Bírósági gyűlés. A tiszántúli ref. egyházkerület bírósága november 25-én gyűlésezik az egyházi tanácssteremben.

Új címzetes püspök. A király Jászai Géza szegedi esperes, apát-plébánost Várady L. Árpád helyébe sebenicói címzetes püspökké nevezte ki.

A katolikus naggyűlés. November hó 13-ikán nagy ünnepségek között kezdődik meg Budapesten a XI. katolikus naggyűlés. Budapest minden katolikus egyesülése azon van, hogy a magyar katolikusok eme nagy ünnepélyét minél lélekemelőbbé tegye. Gyűlést tartanak a naggyűléssel kapcsolatban a Központi Katolikus Kör, a Szent-Alajos Társulat, az Országos Katolikus Iskolaegylet és a Szent-István Társulat Tudományos és Irodalmi osztálya is. A naggyűlés alkalmából az országgyűlési néppárt elvaráta 13-án este közös vacsorán jönnek össze.

SZINHÁZ.

Vasárnap délután: Eleven ördög, operett, mérsékelt helyárrakkal; este: Nagypó, énekes népjáték, kis bérlet.

Hétfőn: Nagypó, énekes népjáték.

Kedden: Artatlan Zsuzska, operett.

Szerdán: Keserű mézesetek, bohózat.

Csütörtökön: Bányamester, operett.

Pénteken: Ocskai brigadéros, színmű.

Sombaton: Bányamester, operett.

Vasárnap délután: Három feleség, operett, mérsékelt helyárrakkal.

Előkészületre kitűzettek: Édes a bűn, színmű. Kis gróf, operett. Élő halott, dráma. Papa, vígjáték.

Taifun. Lengyel Menyhért kiváló színműve ma este kerül teljesen új betanulással színre. Tokeraó szerepét Zilahy Gyula, Kerner Ilonát T. Csige Böske játsszák. Naggyobb szerepeket játszanak még Thury Elemér, Károlyi Sarolta, Szilágyi Ernő, Máthé Gyula, Kelemen és Békési. A Taifunt Zilahy igazgató rendezi, ki- nek vezetése mellett nagy szorgalommal készül a társulat drámai személyzete a rendkívüli érdekes estére.

Nagypó. A Nagypó-nak tulajdonképen az Ősapó volna az igazi címe, minthogy ez a bájos és kedves énekes népjáték volt a magyar operetteknek az ősapja. A Nagypó, mely vasárnap este kerül színre, tele van szebbnél szebb dalokkal és nótákkal. Ez volt az első olyan magyar darab, melyben az énekes személyzet dominált és így régen magyar operettek is hívták. Ennek a pompás darabnak a felelevenítése foglalkoztatja most az énekes személyzetet, még pedig igazi önkéntes szorgalommal. Nevezetesen a darabban annyi sok jó és hálás szerep van, hogy az előadók igazi lelkesedéssel készülnek a rendkívüli érdekes rep- rizre, mely csaknem a teljes személyzetet állítja a színpadra. Kitűnő szerepeket játszanak Borbély Lili, Zilahy Gyula, Falussy, Beleznay Margit, Uti Gizella, Thury Elemér, Kemény Lajos, Szilágyi Ernő, Kassay Károly, Guthy Sarolta. Az előadás iránt rendkívüli nagy érdeklődés mutatkozik.

Vasárnap délután. Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal az Eleven ördög operett kerül színre, melyben a két fő női szerepet Borbély Lili és Beleznay Margit játsszák. Konti Józsefnek e szép operettje egy igazán kellemes és élvezetes előadásnak ígérkezik.

Hétfőn Nagypó C) bérletben, Szigligeti kedves énekes vígjátéka kerül színre.

Öngyilkosság véletlenségéből.

A színésznő kalandja.

Budapesten a Főherceg Sándor-utca 25-ik számu házában ma éjszaka véres szenzációja volt. Éjjelután három óraker vérfagyasztó sikoltás verte fel az alvó ház csendjét, s a lakásából kirohanó házmester az udvar követén eszméletlen állapotban egy fiatal nőt talált elterülve.

A házmester a leányban felismerte Argyelán Ilona színésznőt, aki egy második emeleti lakásban lakik. A sikoltásra több lakó felkelt az ágyából s valaki azonnal mentőkért telefonált.

Időközben sikerült megállapítani, hogy a szerencsétlen Argyelán Ilona kissé mámorosan tért haza s felment a második emeletre. Ott megállt a folyosón és átvette magát a korlát. A mentők beszállították a Rókus-kórházba s ott az első emelet 30-as számu szobájába fektették. A kórházban visszanyerte eszméletét s azt mondotta, nem akart öngyilkosságot elkövetni, — véletlenül esett keresztül a karán.

Erre a valóságára azonban rácsófol az a tény, hogy Argyelán Ilona ezelőtt hat hónappal szintén foglalkozott az öngyilkosság gondolatával; akkor marólugot ivott s akkor is a Rókus-kórházban ápolták.

A kórházban a betegágya mellett a barátja ül, aki kijelenti a kérdezősködőknek, hogy nincsen szerelmi drámáról szó.

Argyelán Ilona állapota különben nem veszélyes.

Az egyik lába eltörtött, de ha belső sérüléseket nem szenvedett, hamarosan elfgyógyulhat.

Argyelán Ilona különben igen ideges lánynak látszik. Egyik nővére nemrégib enszintén levetette magát egy fővárosi ház második emeletéről.

Szintelen riport.

A geográfia.

Hiába várta haza egy debreceni civilpolgár gimnázista fiát az ebédre. Nyomban sejtette az apja, hogy bent fogták tinta-levesre. Erre elment az igazgatóhoz.

— Hol a fiam? — kérdezte.

— Hát biz a kegyelmed fia itt maradt ebédre

— Aztán miért?

— Mert nem tudott feleni a geográfiából.

— Miből?

— A geográfiából.

— Miféle csoda az? — fortyant föl az apa.

— Földrajz. Földrajzi tudomány — világosította föl az igazgató.

— Aztán mire tanít az?

— Arra, hogy melyik országnak mi a fővárosa, — hány lakosa van, — mivel foglalkoznak...

— Ejnye!... Aztán mit nem tudott a fiam?

— Nem tudta megmondani, merre van London, Pétervár, Páris meg Róma.

Az öreg haragosa nrázta meg a fejét és neheztelve mondta:

— Máskor illesmit ne tegyenek a fiammal.

Nem köll tudni annak azt a sok efne várost, hiszen nem csavargónak neveltem.

Főmunkatárs
VOITH GYÖRGY.

HALLÓ!

Ingyen nyakkendő!

Angol férfi öltönyt, felöltöt vagy télikabátot rendelhet izléses kivitelben **késon és mőték után két osztályban**

25 30 | 40 50 koronáért.
Nagy választék gyapjúkelmékben.

Ne mulassza el saját érdekében felkeresni ezen jó hírnévnek örvendő cézget

Fettmann Sándor

Budapesti férfi szabó kész férfi-, fiu- és gyermekruha áruháza **DEBRECEN, Sas-utca 4.**
Kölcsönös Segélyző palota.
Minden vevő ugy a kész ruhához mint a rendelés után készült ruhákhoz **ingyen** kap egy divatos nyakkendőt.

Aki gyomorfájós, békételeg, étvágytalan, lesoványodáshoz hajlandós, használja a számos év óta jónak bizonyult gyomorsót, Schaumann gyógyszerészi Stockerauban.

Aki szabályozni és épségben akarja tartani jó emésztését, használja a Schaumann-féle gyomorsót, pasztillát fogja, hogy más szerek ellenében mily jól éri magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a fölösleges gyomorsavat és előmozdítja az emésztést. Egy doboz ára **1 kor. 50 fillér.**

Gyomorsó-pasztillák kényelmes s kellemes, ugyanazon hatást teszik, mint a gyomorsó. — Ára tarsolyonként phiolával a 10 gyomorsó-pasztillával **kor. 1.50.** Postai szétküldés jegkevesebb 2 doboz megrendésnél — utánvétellel

Schaumann gyógyszerész Stockerauban.

Kapható minden gyógyszerertárban.

Schaumburg-Lippe Herceg

Beremendi

portlandcement és mészművei

Kereskedelmi igazgatóság:

PÉCS, Indóház-utca 42. szám.

Művek: **BEREMEND.**

Kitűnő minőségű és páratlanul szép színű

portlandcement és fehérmészgyártása,

valamint géppel zuzott kavics és nyers mészkő előállítására.

Évi termelés: 500,000 q portlandcement, 120,000 q fehérmész, 800,000 q kavics.

Portlandcementünk kiváló minősége mindenütt a legnagyobb elismerést vívta ki. A hivatalos szabványokat messze felülmúló minőségűt szavatolunk.

Pontos és gyors kiszolgálás!

CIGARETTÁZÓK!

Egyesüljete a cigaretták óriási áremelése miatt! Ne sajnáljátok a kis fáradságot! — Töltsetek

Jacobi Antinicotin-hüvelyeket,

vagy **„OTTOMÁN“ (törökfej)**

és **„TIP-TOP“** aranyzopókás cigarettapapírt.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a RETHY-féle

!! pemetefű cukorkáknál !!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RETHY-félét** kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden egyes darabkáján rajta van a „Rethy“-n v.

1 doboz 60 fill. Mindenütt kapható. Csak RETHY-félét fogadjunk el!

BRÁDY-féle GYOMOR-CSEPPEK

a MÁRIACELLI SZÜZ MÁRIA védjegygel ellátva, melyeket MÁRIACELLI GYOMORCSEPPEK-nek nevez a nép, 30 esztendő óta úgy beváltak, hogy nélkülözhetetlenek minden háztartásban. E cseppeknek utólréhetetlenül jó hatása van emésztési zavaroknál azután pártelen gyomorrontás, gyomorégés, székrekedés fej-és gyomorgörccsök, émelygés, szédülés, hányás, álmatlanság, kólika, vérzegénység, sápkór stb. ellen.

Kapható minden gyógyszerertárban. Egy nagy üveg **K 1.60**, kis üveget —.90 fillér, 6 üveget **K 5.40**, 2 nagy üveget **K 4.80** behűldése után küld franco **BRÁDY K. gyógyszerertára** a „Magyar Királyhoz“ **BÉCS**, I., Fleischmarkt 2., Deport 5.

Ügyeljünk a védjegyre, amely a Máriacelli Szűz Máriát ábrázolja, a vérosszínű csomagolásra s az aláírásra, amely az oldal levő kép másolatát és utasítunk vissza minden utánzatot.

A valódi híres 500 éves POZSONYI SEEHOFER NÖVÉNY-BALZSAM

elismert legjobb és legrégebb házi szer. Kitűnő mindama bajok ellen, melyek rossz emésztés vagy eldugulás tolytán állottak elő, u. m. emésztési zavarok májhaj, bélrenyheség, kólika, agyvérzegénység, aranyér s hasonló bántalmak ellen. E kizárólag növényi alkotórészekből készült szer hatása kifogástalan és a testre jótékony, enyhe, miért is még a leggyengébb természetűek is megfontolás nélkül eredményesen használhatják. Számtalan elismerő levél bizonyítja a **Pozsonyi Seehofer Növény-Balzsam** jóságát, melynek valódiságát a kék esonagolás és az itt látható vörösrák védjegy bizonyítja. Ügyeljünk a „Földes“ aláírásra. Mindenütt kapható, ahol nincs raktáron ajánlatos, hogy közvetlenül rendeljük a

FÖLDES LÁSZLÓ VÖRÖSRÁK GYOGY TARÁBÓL, POZSONY, MIHÁLY-UTCA 10.

1 üv. 70 fill. 6 üv. postán utánvétellel **K 640** bérmentve.

Miért

Ne fogadjunk el **Má-à-ást!!!**

csak Óriás

FEDÁK

Cipőcrém-et?

Mert

szépfényt ad

Mert

Elegáns tőle a lábbeli

Mert

puhán tartja

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert a

legkényesebb izlést kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz,

mint egy más doboz

30 fillér-ért

ebben a drága világban az egyedüli

olcsóság

Apró hirdetések.

Tíz szög 50 fill., minden további szög 5 fill.
Apróhirdetések előre fizetendőek.

Kókusz-zsir, kóser, legfinomabb gyártmány, libazsirt fölülmulja. Főzéshez, sütéshez kiváló. Ötkilós postadoboz franko 7.50. Kókuszvaj 8 korona. Pollacsek Fülöp és fia Nyirbátor.

A Kárpátia a legjobb az asztma, hurut és tüdőbajosoknak. Hosszu Viktor, Brassó.

Jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Ajánlatok JOÓ IMRE fűszer és csemege kereskedőhöz EGER Szarvas-tér intézendők.

Csigadiamenterek csizmaszárba való papiros kő és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírüzletében Piac-utca 12.

Egy jó családból való fiu férfi szabó tanulónak teljes ellátással felvétetik Hatvan-u. 6. sz. alatt. Ugyanott egy darabszámos jó nagymunkás is felvétetik.

Zongorázik ön? 3 korona havi előfizetéssel legjobb és legújabb zeneműveket kölcsönöz Országos hangjegykölcsönző intézet, Andrásy-ut 47. Tessék prospektust kérni.

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes tartályban 11 korona bérmentve. Csemegekonzervekről árjegyzék ingyen. Felkai konzervgyár, Barta József, Felka. (Szepesmegye.)

Csemegemézet ötkilós csinos postadobozban bárhova bérmentve 8 K utánvétellel szállít az Első Magyar Mézkitvelő Vállalat. Balatonfőkajár. Prospektus ingyen.

Meteor Villamos színház

Bocskai-tér 10.

Legkellemesebb szórakozó hely.
Debrecen város közönségének
Szombat: 2 előadás. Este 7-9 óráig.
9-11 óráig
Vasárnap és ünnepnapokon: 3 előadás:
d. u. 5-7 óráig, 7-9 óráig és 9-11 óráig
Hétköznap: 1 előadás pont 9 ó. kezdődik

Növények, virágok

teljesre és gondozásra

a Rabkörtbe elfogadtnak. Bejelentések a debreceni törvényszék felelős-ügyosztályánál teendők meg.

Kartelen kívül.

MEZŐ ARMIN

épületfa, deszka és eszerépkereskedése

Wesseléngi-tér 6. sz. alatt

(Berta-gőzmalom mellett.) Kartelen kívül, tehát olcsó árak. Mindenkinék saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezzé be.

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Telefon szám nappal 322. (Kossuth-u. 15.) — Éjjel 66. sz. (Péterfia-u. 70).

Szives tudomásul Tisztelt üzletfeleink és a n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy temetkezési intézetünket a mai kornak megfelelően tetemesen megnagyobbítottuk új gyászokcsikkal, díszletekkel szereltük fel. Teljes szobabehuzásokat új szabadalmazott készülékünkkel (esetről-esetre tertőtlenítve) teljesen szegek nélkül végezzük. **Temetéseket, hullaszállításokat** (Crematoriumba is) személyes felügyelet és közreműködés mellett végzünk. **Elvünk a tisztességes verseny.** A gyászos házaknál kegyeletstíloen nem tolakodunk. Csakis személyes meghívásra jelentkezünk temetések felvétele végett.

Tisztelettel

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Eltünteti a szeplőt,

májfoltot, arcbőrráncosodást, bármiféle kiütéseket és hajhullást okozó gombásodást a

CSORBA-féle

ORGONA-CRÉM ára 1 kor.
ORGONA-POUDER „ 1 kor.
ORGONA-SZAPPAN „ 1 kor.
ORGONA-HAJVIZ „ 1-20 kor.
ORGONA-HAJMOSÓPOR 60 fill.

Ezen készítmények artalmas anyagokat nem tartalmaznak. Kapható minden gyógytárban és az egyedüli készítőnél CSORBA JANOS gyógytárában KECSKEMÉTEN.

Papirkereskedésem

Csak e hó 15-éig

lesz a Piac-
utcai Stenciinger-
féle házban,

azután az

ujonnan épült „Takarék és Hitelintézet”
Piacz-utca 12. sz. palotájába

helyezem át,

mely alkalomból a jelenleg még raktáron lévő

csomagos és dobozos Levélpapírok

minden elfogadható árban eladatnak.

Tisztelettel:

HOROVITZ ZSIGMOND

TELEFON 330.